

25000013
Elering AS
Skepast&Puhkim OÜ
Laki põik 2, 12919 Tallina
Tälrnis: +372 664 5808
E-pasts: info@skpk.ee
Reģistrācijas kods: 11255795

22.05.2025

IVN programmas projekta kopsavilkums latviešu valodā

1. Projekta pārskats

Zemūdens kabelis ceturtajam elektroenerģijas starpsavienojumam starp Igauniju un Latviju (EE-LV 4) ir stratēģisks enerģētikas projekts, kura mērķis ir stiprināt reģiona energoapgādes drošību, palielināt elektrotīkla jaudu un atbalstīt klimata mērķu sasniegšanu. Plānotā pieslēguma spriegums ir 330 kV, ekspluatācijas jauda līdz 1000 MW un sastāv no līdz trim maiņstrāvas kabeļiem un optisko šķiedru sakaru kabeļiem.

Igaunijas elektroenerģijas sistēmas operators Elering AS un Latvijas elektroenerģijas sistēmas operators AS "Augstsprieguma tīkls" (AST) sadarbojas, lai izveidotu elektropieslēgumu EE-LV 4.

2. IVN process un puses

Ietekmes uz vidi novērtējums (IVN) ir obligāts, jo darbība var ietvert plašu jūras gultnes bagarēšanu un nevar izslēgt ietekmi uz Natura 2000 teritorijām.

IVN procedūru organizē Patērētāju aizsardzības un tehniskā regulatīvā iestāde (TTJA). IVN programmu sagatavoja Skepast & Puhkim OÜ, un attīstītājs ir Elering AS.

EE-LV 4 zemūdens kabeļa uzstādīšanai publiskajā ūdensobjektā uzsākts pārrobežu ietekmes uz vidi novērtējums. Iespējamā skartā valsts ir Latvijas Republika.

3. Maršruta koridora izvēle

Sākotnēji tika apsvērtas četras maršruta koridora alternatīvas, bet trīs tika atteiktas tehnisko un vides ierobežojumu dēļ. Vienīgais apsveramais variants bija dienvidrietumu Sāremā–Ventspils maršruta koridors, no kura aptuveni 52 km posms ar platību 20,75 km² paliek Igaunijas ūdeņos.

4. Tehniskā specifikācija un uzstādīšanas soļi

Ierosinātās aktivitātes ietver:

- Priekšprojekta un jūras gultnes būvniecības pētījumu sagatavošana.
 - Darbu sagatavošana un uzstādīšanas projekts.
 - Jūras gultnes sagatavošanas darbi, ieskaitot tīrīšanu, lai noņemtu UXO un laukakmeņus.
 - Kabeļu ieklāšana, izmantojot dažādas metodes atkarībā no jūras dziļuma un jūras gultnes ģeoloģiskajiem apstākļiem.
 - Krustojumu ar citiem infrastruktūras objektiem izšķiršana (ja attiecināms).
 - Ja nepieciešams, aizpildīšanas un aizsardzības darbus var veikt ar grants vai betona paklājiem.
-

5. Vides apstākļi

5.1. Ģeoloģija un batimetrija

- Zemes segums sastāv no morēnas, smiltīm, māla un dūņām.
- Zemes seguma biezums svārstās no 10 līdz 30 m.

- Jūras dziļums maršruta koridorā ir 0–30 metri.

5.2. Jūras vide un ūdens kvalitāte

- Šo teritoriju maz ietekmē cilvēka darbība.
- Smago metālu un naftas produktu saturs nogulsnēs ir krietni zemāks par mērķa rādītājiem.
- Ūdens kolonnā izmērītie parametri (skābeklis, temperatūra, fosfāti utt.) atbilst apgabala normālajai ekosistēmai.

5.3. Jūras bentosa biota

- Visbiežāk sastopamie biotopu veidi maršruta koridora teritorijā ir rifi (1170) un zemūdens smilšu sekli (1110).
- Biotopu veidi var ietekmēt maršruta galīgo gaitu.

5.4. Roņi un zivis

- Vesitūkima saliņas Sōrve pussalas galā ir vienīgā svarīgā pelēko roņu ligzdošanas vieta šajā apgabalā. Teritorija atrodas aptuveni 14 km attālumā no maršruta koridora. Gredzenveida blīvēm maršruta koridora laukums nav svarīgs.
- Apgabala zivju fauna sastāv no Baltijas jūrai raksturīgām jūras un estuāru sugām. Sekli piekrastes ūdeņi un sekli ir svarīgi zivīm kā nārsta vietas.

5.5. Natura 2000 teritorijas

- Maršruta izbūve var ietekmēt šādas Natura teritorijas: Kuršu aizas putnu teritorija, Riksu piekrastes putnu teritorija, Karalas-Pilguse putnu teritorija, Riksu piekrastes dabas teritorija un Karalas-Pilguse dabas teritorija. Tādēļ IVN laikā šīm teritorijām tiks veikts atbilstošs Natura novērtējums.

6. Tiesiskais un stratēģiskais regulējums

- ES un Igaunijas klimata politikas pamatdokumenti (t.sk. REKK 2030 un KOHAK 2030).
- Igaunijas Enerģētikas nozares attīstības plāna (ENMAK 2030) un Elektrotīkla attīstības plāna 2024.–2033. gadam mērķi.
- Sāremā pagasta novada attīstības plāns
- Igaunijas jūras telpiskais plānojums, Sāmas apriņķa teritorijas plānojums.
- Nacionālais noteiktais teritorijas plānojums ceturtajam Igaunijas-Latvijas elektropieslēgumam (tiek gatavots), visaptverošs plāns Sāremā lauku pašvaldībai (tiek gatavots)

7. Pārrobežu ietekmes uz vidi novērtējums

- Latvijas Republikas *Enerģētikas un vides aģentūra* 14.04.2025. ar vēstuli Nr. 2.10/786/2025-N iesniedza nostājas, kas jāņem vērā IVN veikšanā un apstrādē.
- Galvenie vēstulē uzsvērtie temati ir ietekme uz kuģu satiksmi, zivju krājumiem, Natura teritorijām, aizsargājamām sugām un ūdensputniem, kā arī nepieciešamība veikt kumulatīvu ietekmes novērtējumu.

8. Turpmākā rīcība, nepieciešamie pētījumi un grafiks

IVN programmā ir noteikts:

- Eksāmenu nepieciešamība, kas parādīta zemāk esošajā tabulā.

Laukums	Pētījums / salīdzinošā pārskatīšana	Saturs/metodoloģija	Iesaistāms eksperts
Nesprāgušās spridzināšanas ierīces un citi bīstami priekšmeti	UXO (<i>nesprāgušā munīcija</i>) ekspertu pārskats un pētījums	IVN ietvaros, pamatojoties uz pieejamajiem datiem un zemūdens arheoloģisko izpēti, tiks noteikts, vai maršruta koridora atrašanās vietā var būt sprāgstvielas vai citi bīstami objekti, uz kuru pamata var būt nepieciešams pārvietot maršrutu. Pirms būvniecības uzsākšanas tiks veikta nesprāgušo spridzināšanas ietaišu un citu bīstamu objektu magnetometrijas un gradiometrijas izpēti, kuru mērķis ir atklāt nesprāgušās spridzināšanas ierīces, kas atrodas jūras gultnē (arī zem nogulsņiem) zemūdens kabeļu zonā, un to apglabāšanu. Pētījums tiks veikts sadarbībā ar Aizsardzības ministriju. Atradumu gadījumā jāinformē Jūras spēki, kas likvidēs bīstamos objektus.	Kompetents uzņēmums/eksperts
Kultūras pieminekļi un kultūras vērtības objekti	Zemūdens arheoloģiskā izpēte un ekspertu novērtējums	Zemūdens arheoloģiskā izpēte sastāv no diviem posmiem: 1) augstas izšķirtspējas sonāra izpēte, kuras rezultātā no viena metra attāluma jāidentificē cilvēka radītie priekšmeti; 2) video vai fotodokumentāciju, lai identificētu, fiksētu un novērtētu iespējamo kultūras vērtību objektu stāvokli, izmantojot fotogrametriju vai citu tehniku vai metodi ar līdzvērtīgiem rezultātiem. Koka vraku gadījumā pievieno dendrochronoloģisko izpēti, ja vraka vecumu nevar apstiprināt ar citām metodēm. Pētījuma rezultāti būs pamats ilgtermiņa monitoringa organizēšanai pēc zemūdens kabeļu uzstādīšanas. Atrodot zemūdens kultūras mantojuma priekšmetus, jāsniedz ekspertu novērtējums par plānotās darbības iespējamo ietekmi.	Zemūdens arheologs
Jūras dibena ģeoloģija	Pētījums	Jūras gultnes ģeoloģiskās situācijas izpēte (t.i., nogulumu minerālsastāvs, nogulumie slāņi u.c.) un nogulumu īpašību (struktūras un tekstūras) izpēte nogulumu nestspējas noteikšanai, kā arī ģeotehniskās situācijas izpēte (<i>MBES pētījums, SSS pētījums, MAG pētījums</i>). Veikt jūras gultnes nogulumu analīzi, lai novērtētu barības vielu līmeni un toksicitāti (smagie metāli, TBT, PAO). Paraugu ņemšanas vietas būtu jāizvēlas sadarbībā ar ūdens kvalitātes ekspertu, tostarp identificējot potenciāli piesārņotās teritorijas. Bagarēšanas augsnes analīzes jāveic saskaņā ar attiecīgajām HELCOM bagarēšanas un izgāšanas vadlīnijām.	Jūras ģeologs

Laukums	Pētījums / salīdzinošā pārskatīšana	Saturs/metodoloģija	Iesaistāms eksperts
		Plānojot pētījumus un sagatavojot pētījuma ziņojumu, jāņem vērā, ka šis pētījums ir ieguldījums citu jomu ietekmes novērtētājiem (ūdens kvalitāte, jūras dzīve utt.).	
Ūdens kvalitāte	Pētījums un salīdzinošā izvērtēšana	Lauka darbs, kas nepieciešams suspendēto cietvielu izplatīšanās modelēšanai, lai izmērītu viļņus, strāvas un duļķainību (suspendētas cietas vielas). Suspendēto cietvielu izplatības modelēšana dažādu zemūdens kabeļu uzstādīšanas tehnoloģiju gadījumā un, ja nepieciešams (kā atklāts ģeoloģiskajā pētījumā), dažādās augsnēs. Naftas slīpju izplatības modelēšana un analīze; ietekme uz ūdens kvalitāti, tai skaitā piekrastes ūdensobjektu stāvokli Ķīlkonnas jūras līcī un Rīgas jūras līcī, pamatojoties uz suspendēto cieto vielu izplatības modelēšanas un nogulumu paraugu analīzes rezultātiem. Ledus apstākļu apraksts ietekmes zonā. Plānojot pētījumus un sastādot pētījuma ziņojumu, jāņem vērā, ka pētījums ir ieguldījums citu jomu ietekmes vērtētājiem (jūras dzīvība utt.).	Ūdens kvalitātes eksperts
Jūras dibena biota un biotopi	Pētījums un salīdzinošā izvērtēšana	Lauka darbs, lai precizētu jūras gultnes faunu un floru un jūras gultnes biotopus (sugu sastāvs, biotas vērtība un atrašanās vieta, biotopu izplatība un stāvoklis). Ietekmes novērtējums, pamatojoties uz lauka darbu rezultātiem un suspendēto cieto vielu pavairošanās simulāciju. Analizēt darbu radīto biotopu traucējumu/zuduma apmēru un to, vai darbu īstenošana var ietekmēt Igaunijas jūras stratēģijas mērķu sasniegšanu.	Jūras gultnes biotas un biotopu eksperts
Zemūdens troksnis	Pētījums un salīdzinošā izvērtēšana	Noteikt dabisko un mākslīgo (zemūdens kabeļu uzstādīšanas darbu) zemūdens trokšņa līmeni zemūdens kabeļa ietekmes zonā. Plānojot pētījumus un sagatavojot pētījuma ziņojumu, jāņem vērā, ka pētījums ir ieguldījums citu jomu (jūras dzīvības) ietekmes novērtētājiem.	Trokšņa eksperts
Termiskais starojums un magnētiskais lauks	Ekspertu vērtējums	Sniedziet ievadi par termiskā starojuma un magnētiskā lauka apjomu un stiprumu lietošanas laikā. Plānojot pētījumus un sagatavojot pētījuma ziņojumu, jāņem vērā, ka pētījums ir ieguldījums citu jomu ietekmes vērtētājiem (kabeļu siltuma starojuma un magnētiskā lauka ietekme uz zivīm un jūras gultnes biotu).	Attiecīgās jomas eksperts (elektroinženieris u.c.)

Laukums	Pētījums / salīdzinošā pārskatīšana	Saturs/metodoloģija	Iesaistāms eksperts
Zvejot	Pētījums un salīdzinošā izvērtēšana	Noteikt zivju populācijas sastāvu, iespējamās nārsta teritorijas un migrācijas ceļus EE-LV 4 maršruta koridora ietekmes zonā. Plānotās darbības ietekmes uz zivju populāciju novērtējums, pamatojoties uz pētījuma rezultātiem, tai skaitā zemūdens trokšņa un suspendēto cietvielu ietekmi būvniecības fāzē, elektromagnētiskā lauka ietekmi izmantošanas fāzē. Novērtējumā cita starpā būtu jāņem vērā ģeoloģijas, ūdens kvalitātes pētījumu rezultāti (tostarp suspendēto cietvielu izplatības modelēšana) un jūras gultnes biotas un biotopu apsekojumi.	Zivju eksperts
Zivsaimniecības	Pētījums un salīdzinošā izvērtēšana	Izskaidrot plānotās darbības ietekmi uz zivju krājumu stāvokli (pamatojoties uz iepriekš minētā zivju populācijas apsekojuma rezultātiem) un komerciālo zveju apgabalā.	Zivsaimniecības eksperts, sociālekonomiskās ietekmes eksperts
Roņi	Ekspertu vērtējums	Zemūdens kabeļu būvniecības iespējamā ietekme uz roņiem, ņemot vērā saistīto pētījumu rezultātus un ekspertu novērtējumus (piemēram, suspendēto cieto vielu izplatība, zivju populācija).	Plombu eksperts
Putni	Ekspertu vērtējums	Zemūdens kabeļu būvniecības iespējamā ietekme uz putniem, ņemot vērā saistīto pētījumu rezultātus un ekspertu novērtējumus (piemēram, suspendēto cieto vielu izplatība, zivis, jūras gultnes biota un biotopi).	Putnu eksperts
Jūras transports un infrastruktūra	Ekspertu vērtējums	Zemūdens kabeļu būvniecības ietekme uz kuģošanas satiksmi un kuģošanas drošību, kā arī ar drošību saistītie aspekti.	Jūras transporta eksperts
Cilvēku veselība, labklājība un īpašums	Ekspertu vērtējums	Ietekmes novērtējums būvniecības laikā (kabeļu ieklāšana piekrastē – būvdarbu radītais troksnis, transports būvniecības laikā un citi traucējumi) uz tuvākajām trokšņa jutīgajām ēkām (dzīvojamām ēkām) un atpūtas zonām zemūdens kabeļu izkāpšanas vietā. Atbilstība trokšņa un gaisa piesārņojuma standartiem. Ietekme uz kadastrālo vienību izmantošanu kabeļa aizsardzības zonā.	Ietekmes uz veselību eksperts (trokšņa/gaisa piesārņojuma eksperts), zemes izmantošanas eksperts
Aizsargājамie dabas objekti	Ekspertu vērtējums	Ietekmes novērtējums uz aizsargājamiem dabas objektiem plānotās darbības ietekmes zonā.	Dabas vides eksperts

Laukums	Pētījums / salīdzinošā pārskatīšana	Saturs/metodoloģija	Iesaistāms eksperts
Natura putnu teritorijas un dabas teritorijas	Ekspertu vērtējums	Atbilstošs Natura novērtējums saskaņā ar pamatnostādnēm un pamatojoties uz saistīto pētījumu rezultātiem, ekspertu novērtējumiem un Natura provizorisku novērtējumu.	Natura novērtējuma eksperts; putnu eksperts; biotopu veidu un sugu saglabāšanas eksperti
Klimata pārmaiņas	Ekspertu vērtējums	Iespējamā ietekme, kas saistīta ar klimata pārmaiņām (jūras līmeņa paaugstināšanās, plūdu zonas paaugstināšanās, piekrastes erozija) EE-LV4 zemūdens kabeļu ceļa koridora izkāpšanas zonā.	Klimata ietekmes eksperts

- IVN veikšanas metodiku un ekspertu grupas sastāvu.
- Attiecīgo iestāžu viedokļu izpaušanas un vākšanas procedūra.

IVN paredzamais grafiks ir norādīts tabulā.

Aktivitāte	Laiks/periods	Izpildītājs(-i)
Pieteikuma iesniegšana uzraudzības atļaujas saņemšanai un IVN	23.12.2024	TTJA
Līguma noslēgšana ar IVN programmas sastādītāju	07.02.2015	Elering AS, Skepast&Puhkim OÜ
Latvijas Republikas paziņojums par pārrobežu IVN uzsākšanu	13.02.2025	Klimata pārmaiņu ministrija
Latvijas Republikas nostājas nosūtīšana TTJA/attīstītājam	17.04.2025/ 21.04.2025	Klimata pārmaiņu ministrija, TTJA
IVN programmas posms		
IVN programmas sagatavošana sadarbībā ar izstrādātāju, atgriezeniskā saite un papildināšana	2025. gada februāris–aprīlis	Skepast&Puhkim OÜ, Elering AS
IVN programmas iesniegšana lēmumu pieņemējam (TTJA) izpaušanai un atzinumu lūgšana	Maijs 2025	Elering AS
Paziņojums par IVN programmas informācijas atklāšanu	Maijs 2025	TTJA
IVN programmas nosūtīšana Latvijas Republikas kompetentajai iestādei un atzinumu pieprasīšana Latvijā, Latvijas Republikas pozīcijas iepazīstināšana	2025. gada maijs- jūlijs (gaidāmi 2 mēneši)	Klimata pārmaiņu ministrija
IVN programmas publiska izrādīšana Igaunijā un viedokļu iesniegšana	Jūnijs 2025 (min 21 diena)	TTJA, attiecīgās iestādes
Saņemto viedokļu un viedokļu pārsūtīšana un pārskatīšana	2025. gada jūnijs- jūlijs	TTJA, Skepast&Puhkim OÜ, Elering AS
IVN programmas publiska apspriešana (t.sk. saņemto atzinumu un nostāju izklāsts un pārskats par to, kā tie ir ņemti vērā)	2025. gada jūlijs	TTJA, Elering AS, Skepast&Puhkim OÜ
Atbilde uz vēstulēm, kas saņemtas pēc informācijas atklāšanas	2025. gada augusts	Elering AS, Skepast&Puhkim OÜ
IVN programmas papildināšana atbilstoši informācijas atklāšanas rezultātiem	2025. gada augusts	Skepast&Puhkim OÜ
IVN programmas iesniegšana lēmumu pieņemējam (TTJA) lēmuma pieņemšanai par tās atbilstības pasludināšanu	2025. gada augusts	Elering AS
IVN programmas atzīšana par atbilstīgu	30 dienu laikā (2025. gada septembris)	TTJA

Aktivitāte	Laiks/periods	Izpildītājs(-i)
Paziņojums par lēmumu pasludināt puses par atbilstību	14 dienu laikā	TTJA
Iepirkuma veikšana, lai atrastu cilvēkus, kas veic apsekojumus un IVN ziņojumus	<i>Gaidāmais 2025.–2026. gads</i>	Elering AS
Aptauju veikšana	<i>Paredzams 2026.–2027. gads</i>	Mērniki, IVN ziņojumu sagatavošanas konsultants
IVN ziņojuma posms		
IVN ziņojuma sagatavošana, pamatojoties uz pētījumu rezultātiem un ekspertu atzinumiem	<i>Paredzams 2026.–2027. gads</i>	IVN ziņojuma konsultants, Elering AS
IVN ziņojuma iesniegšana lēmumu pieņemējam (TTJA) par informācijas atklāšanas organizēšanu*	<i>2 gadu laikā pēc lēmuma pieņemšanas, ar kuru IVN pasludina par atbilstību programmas prasībām (Ietekmes uz vidi novērtējuma likuma 18. panta 8. punkts)</i>	Elering AS
Paziņojums par IVN ziņojuma publicēšanu	<i>Paredzams 2026.–2027. gads</i>	TTJA
IVN ziņojuma nosūtīšana Latvijas kompetentajai iestādei un atzinumu pieprasīšana Latvijā		Klimata pārmaiņu ministrija
IVN ziņojuma publiska izrādīšana un atzinumu lūgt		TTJA, attiecīgās iestādes
Saņemto viedokļu un viedokļu pārsūtīšana un pārskatīšana		TTJA, IVN ziņojumu sagatavošanas konsultants, Elering AS
IVN ziņojuma publiska apspriešana (t.sk. saņemto atzinumu un nostāju izklāsts un pārskats par to, kā tie ir ņemti vērā)		TTJA, IVN ziņojumu sagatavošanas konsultants, Elering AS
Atbilde uz vēstulēm, kas saņemtas pēc informācijas atklāšanas		IVN ziņojuma konsultants, Elering AS
IVN ziņojuma papildināšana atbilstoši informācijas atklāšanas rezultātiem		IVN ziņojumu sagatavošanas konsultants
IVN ziņojuma iesniegšana lēmumu pieņemējam (TTJA), lai pieņemtu lēmumu par tā atbilstības pasludināšanu		Elering AS
IVN ziņojuma atbilstības deklarēšana		TTJA

Aktivitāte	Laiks/periods	Izpildītājs(-i)
Paziņojums par lēmumu pasludināt puses par atbilstību		TTJA

Nacionālais noteiktais teritorijas plānojums ceturtajam Igaunijas-Latvijas elektropieslēgumam un zemūdens kabeļu būvniecības atļaujas IVN rezultāti nosaka maršruta galīgo atrašanās vietu, izkāpšanas vietu Sāremā dienvidrietumos un tehniskos risinājumus. Būvdarbi sāksies pēc visu apstiprinājumu un atļauju saņemšanas.